

Αρ.Πρωτ.:22583/ΓΒ/κσ

Αθήνα, 22 Νοεμβρίου 2010

Π Ρ Ο Σ

Υπουργό ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ.

κ. Δημήτρη Ρέππα

Θέμα: Τα προβλήματα σωρεύονται στα Δημόσια Έργα και ο διάλογος «έχει πάρει στραβό δρόμο».

Κύριε Υπουργέ,

Όπως γνωρίζετε, ο ΣΑΤΕ, εδώ και ένα χρόνο, συμμετείχε με κάθε ευκαιρία στον διάλογο μαζί σας ή με άλλα μέλη της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου σας, με σκοπό την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου παραγωγής των δημόσιων έργων, το οποίο – κατά κοινή εκτίμηση – έχει καταστεί τροχοπέδη στην υλοποίηση των έργων και πηγή δημιουργίας απαράδεκτων φαινομένων ακόμη και παράνομης ή αντιεπαγγελματικής συμπεριφοράς ορισμένων, εξαιτίας και των οποίων διασύρεται το σύνολο του κλάδου μας, αλλά και οι τεχνικές υπηρεσίες του κράτους.

Σε κάθε περίπτωση, καθ' όλο αυτό το διάστημα, προσερχόμασταν στον διάλογο, όπως, επίσης, γνωρίζετε, με υπεύθυνες και τεκμηριωμένες θέσεις και προτάσεις, καθώς – βασιζόμενοι στις προσωπικές σας διαβεβαιώσεις – ελπίζαμε ότι πρόθεσή σας, όπως και των συνεργατών σας, ήταν να «καθαρίσει η κόπρος του Αυγείου», να πάψει να θεωρεί η Κοινή Γνώμη ότι «όλοι ίδιοι είναι» και να πιστεύει ότι παρά τις εκάστοτε υποσχέσεις «τίποτα δεν γίνεται».

Σήμερα, ένα χρόνο μετά την έναρξη των συναντήσεων-συζητήσεων με εσάς και – κυρίως – τους συνεργάτες σας, είμαστε στη δυσάρεστη θέση να επισημάνουμε ότι:

- Κανένα από τα κρίσιμα ζητήματα που μαστίζουν τον τομέα των δημοσίων έργων στη χώρα μας, δεν έχει εντοπιστεί και απαντηθεί.
- Δεν έχει γίνει κατανοητή η ανάγκη των άμεσων παρεμβάσεων, ώστε να αντιμετωπιστούν προβλήματα, τα οποία σωρεύονται στον τομέα επί σειρά ετών.
- Ο διάλογος έχει πάρει «στραβό δρόμο» με κίνδυνο αυτά που θα γίνουν να είναι χειρότερα από αυτά που πρέπει να διορθωθούν.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ακόμη και στο θέμα της διαφάνειας, μέσω της άμεσης ηλεκτρονικής ενημέρωσης των ενδιαφερομένων και ευρύτερα των πολιτών, θέμα το οποίο επιμόνως θέτουμε τα τελευταία χρόνια προς το υπουργείο σας, αλλά και θέμα – σας θυμίζουμε – το οποίο αποτέλεσε βασική προεκλογική δέσμευση του κόμματός σας, επί της ουσίας τίποτα δεν έχει γίνει. Στο σχέδιο νόμου το οποίο μας θέσατε υπόψη, γίνεται μια ολιγόλογη αναφορά περί Ανεξάρτητης Αρχής (άρθρο 14), με την οποία προβλέπεται ότι στην ιστοσελίδα της Α.Ε.Π.Ε., όταν αυτή συγκροτηθεί, θα μπορούν να αναρτώνται στοιχεία έργων μετά από υπουργική απόφαση, η οποία θα εκδοθεί στο μέλλον !

Μόνο που αυτό θα γίνει – και όπως γίνει – μετά παρέλευση τουλάχιστον 3 ετών, καθώς ήδη έχουν παρέλθει, επί της ουσίας, άπρακτοι 12 μήνες, η συγκρότηση της Α.Ε.Π.Ε. προβλέπεται να γίνει σε χρόνο 15 μηνών και βεβαίως θα πρέπει κανείς να προσθέσει τον εύλογο χρόνο

της διαβούλευσης, ολοκλήρωσης των κοινοβουλευτικών διαδικασιών και δημοσίευσης του νόμου και της υπουργικής απόφασης.

Είναι προφανές ότι τότε δεν θα υπάρχει ΕΣΠΑ, πιθανόν δεν θα υφίστανται ελληνικές τεχνικές εταιρείες και πιθανότατα δεν θα υπάρχει και Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ώστε να γίνουν έργα αναγκαία, ποιοτικώς άρτια, οικονομικώς συμφέροντα για τη χώρα και φυσικά σε συνθήκες απόλυτης διαφάνειας.

Το πλέον ανησυχητικό – και ομολογουμένως μη αναμενόμενο – είναι ότι με το σχέδιο νόμου εισάγονται εντελώς απαράδεκτες τροποποιήσεις στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο παραγωγής των δημόσιων έργων, οι οποίες αυξάνουν την γραφειοκρατία, την αδιαφάνεια, την αναποτελεσματικότητα της διοίκησης και οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στην ενίσχυση, αντί για καταπολέμηση, της διαφθοράς και του «μαύρου χρήματος». Αναφερόμαστε συγκεκριμένα στις προβλέψεις του σχεδίου νόμου για:

- Επανάλεγο οριστικά Εγκεκριμένων Αναλυτικών Επιμετρήσεων.
- Απόσβεση δικαιωμάτων Αναδόχου μετά παρέλευση μηνός.
- Δυνατότητα μεταγενέστερης διόρθωσης ρητώς εγκεκριμένων λογαριασμών.
- Κατάπτωση εγγυητικών επιστολών για την είσπραξη αρνητικών λογαριασμών.
- Αυτοδίκαιη απόρριψη ΑΠΕ.
- Δυσμενείς τροποποιήσεις στην διαδικασία έκπτωσης Αναδόχου.
- Δεκαήμερη αποσβεστική προθεσμία για την υποβολή αίτησης διάλυσης.
- Επιμήκυνση προθεσμίας απόφασης επί αιτήσεως θεραπείας.

Ζητάμε την άμεση απαλοιφή αυτών των διατάξεων από το σχέδιο νόμου.

Δυστυχώς στις καλένδες παραπέμπονται τα θέματα:

- Των σύγχρονων αναλυτικών τιμολογίων και προδιαγραφόμενων εργασιών.
- Της Αναβάθμισης - Εκσυγχρονισμού – Ενδυνάμωσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δημοσίου.
- Της Δικαιοσύνης και της Διαφάνειας στις Εγγυητικές Επιστολές.
- Του εκσυγχρονισμού – απλοποίησης – διαφάνειας στο Μ.Ε.Ε.Π. και στο ΜΗΚΙΕ.

Εξάλλου, αντιμετωπίζονται, αλλά διόλου ριζικά, κατά συνέπεια με πολλά ερωτηματικά τα θέματα:

- Της Διαφάνειας – Δημοσιότητας – Δελτίου Ταυτότητας Έργου.
- Της πληρότητας μελετών και της ωριμότητας προς δημοπράτηση.
- Του συστήματος ανάθεσης έργων.

Κύριε Υπουργέ ,

Σας θυμίζουμε ότι όλα αυτά τα ζητήματα – και όχι μόνο – αποτελούν τη σύνοψη των θέσεων με τις οποίες προσήλθαμε εξ' αρχής στον διάλογο, καταθέτοντας το από 29/01/2010 κείμενο προτάσεων, το οποίο συνυπογράψαμε ο ΣΑΤΕ, η ΠΕΔΜΗΕΔΕ και η ΠΕΣΕΔΕ (εκπροσωπούν

την συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων του κλάδου), αλλά εν πολλοίς αποτελούν προτάσεις και των υπολοίπων εργοληπτικών οργανώσεων.

Με τις αρχικές προτάσεις μας ζητήσαμε:

- Διαφάνεια στην παραγωγή Δημοσίων Έργων – Δημοσιότητα (σελ. 3 κοινής πρότασης).
 - Άμεση εφαρμογή δέσμης απλών μέτρων όπως: δελτίο Ταυτότητας Έργου υποχρεωτικά δημοσιεύσιμο πριν την ανάθεση και την παραλαβή του έργου.
 - Κατάργηση της δυνατότητας απ' ευθείας ανάθεσης έργων ή της πρόσκλησης περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων σε δημοπρατήσεις έργων.
 - Κατάργηση καταχρηστικών ειδικών φωτογραφικών όρων στις διακηρύξεις.
- Προϋποθέσεις για τη δημοπράτηση, κυρίως σε ότι αφορά την μελέτη και τα συμβατικά τεύχη, (σελ. 6 κοινής πρότασης - το θέμα αντιμετωπίζεται σε σημαντικό βαθμό τόσο στο νομοσχέδιο για την Α.Ε.Π.Ε. όσο και στο νομοσχέδιο τροποποίησης του 3669/2008, ωστόσο, ήδη υποβάλλαμε επιμέρους παρατηρήσεις και επιφυλάξεις).
- Ως προς την Κατασκευή – Επίβλεψη – Ποιοτικό Έλεγχο (σελ. 7 κοινής πρότασης) ζητήσαμε – και επιμένουμε – στην Αναδιάρθρωση – Σύμπτυξη – Αναβάθμιση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δημοσίου (καμία σχετική μέριμνα δεν υπάρχει στο σχέδιο νόμου) ενώ σε ότι αφορά ειδικά τον ποιοτικό έλεγχο παρατηρείται μια τεράστια χρονική καθυστέρηση, η οποία δεν δικαιολογείται.
- Ως προς τις Εγγυητικές Επιστολές καλής εκτέλεσης, αυτές να είναι ορισμένης διάρκειας, να καταργηθούν οι πρόσθετες εγγυήσεις και σε κάθε περίπτωση να αναρτώνται στο διαδίκτυο, ώστε να υπάρχει δυνατότητα ελέγχου.
- Ως προς τα Μητρώα Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΕΠ – ΜΕΚ – ΜΗΚΙΕ), (σελ. 9 κοινής πρότασης), έχουμε ζητήσει την μείωση του ορίου ανεκτέλεστου, την κατάργηση Μ.Ε.Κ. Δημοσίων Υπαλλήλων, συνταξιούχων κλπ., την κατάργηση Νομαρχιακών Μητρώων, την θεσμοθέτηση Μητρώου Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων (Μ.Η.Κ.Ι.Ε.), την ανάθεση υπεργολαβιών σε εταιρείες Μ.Ε.Ε.Π., και τέλος την απλοποίηση, μηχανογράφηση και ουσιαστικό έλεγχο των κριτηρίων κατάταξης σε κατηγορίες και τάξεις.
- Ως προς την δημοπράτηση των έργων αυτή να γίνεται σε δυο φάσεις (σελ. 10 κοινής πρότασης), με την Α' φάση να εξαντλείται στην κατάθεση και έλεγχο των τυπικών δικαιολογητικών συμμετοχής και την Β' στην κατάθεση και άνοιγμα των οικονομικών προσφορών, έτσι, ώστε να αποτρέπονται οι πολλές ενστάσεις, προσφυγές και δικαστικές εμπλοκές που ευνοούνται από ισχύον σήμερα σύστημα και δημιουργούν μεγάλες καθυστερήσεις στην ανάθεση των έργων ή ενδεχομένως και ακυρώσεις. Μέθοδος η οποία, έστω, μπορεί να εφαρμοστεί για μια δοκιμαστική περίοδο, ώστε να αναδειχτούν ενδεχόμενες αδυναμίες και διορθωθούν.

Τα περισσότερα απ' αυτά παρακάμπτονται εντελώς από το σχέδιο νόμου. Κάποια, ελάχιστα, παραπέμπονται στη μελλοντική λειτουργία της Α.Ε.Π.Ε.

Το μόνο ζήτημα το οποίο φαίνεται να μην έχει «μείνει στα χαρτιά» και έχει προωθηθεί σημαντικά (κατά την ενημέρωση που είχαμε από τον Γ.Γ. Δημόσιων Έργων κ. Οικονομίδη) είναι το σύστημα Επιτελικής Παρακολούθησης Έργων, το οποίο δημιουργείται στο υπουργείο ΥΠΟΜΕΔΙ και ήδη από αυτό διαφαίνονται οι τεράστιες δυνατότητες του συστήματος για την ενημέρωση της πολιτικής ηγεσίας, για τον εντοπισμό των προβλημάτων και για την

προώθηση της διαφάνειας. Ωστόσο, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι τα στοιχεία που αναρτώνται προς το παρόν στο διαδίκτυο είναι πολύ περιορισμένα και αναφέρονται μόνο στα έργα του υπουργείου ΥΠΟΜΕΔΙ. Κατά βάση το σύστημα προβλέπεται να λειτουργεί κυρίως για τις επιτελικές ανάγκες διοίκησης έργων του Υπουργείου ΥΠΟΜΕΔΙ και όχι ως σύστημα διαφάνειας, σε αντίθεση με το πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, το οποίο έχει δημιουργηθεί από το υπουργείο Εσωτερικών, με την χρησιμοποίηση όλων εκείνων των εργαλείων ευελιξίας και χρηστικότητας της πληροφορίας ούτως ώστε να υπηρετούνται οι στόχοι της διαφάνειας και της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων. Προκύπτει, κατά συνέπεια, στο ζήτημα αυτό μια έλλειψη συνεννόησης και συντονισμού μεταξύ των δυο υπουργείων, η οποία θα απέβλεπε στην αξιοποίηση παρόμοιου έργου ίδιας τεχνολογίας και θα επιτύχανε οικονομία κλίμακας.

Οφείλουμε, ακόμη, να θυμίσουμε ότι στην κατεύθυνση της εξυγίανσης του κλάδου ζητήσαμε εξ' αρχής και τη νομοθετική πρόβλεψη, σε συνεργασία με τις Εργοληπτικές Οργανώσεις, συγκεκριμένων και αυστηρών πειθαρχικών μέτρων για σοβαρά κρούσματα παράνομης ή αντιεπαγγελματικής συμπεριφοράς, τα οποία ταλανίζουν τον τομέα και τον κλάδο τα τελευταία χρόνια.

Κύριε Υπουργέ,

Προκειμένου να διασωθεί ένας ολόκληρος παραγωγικός κλάδος, να περιοριστούν οι χρεοκοπίες, να ανακοπεί το κύμα απολύσεων και διόγκωσης της ανεργίας, αλλά και να διαλυθεί η διάχυτη αντίληψη ότι «όλοι ίδιοι είναι», σας καλούμε να αναλάβετε άμεσα πρωτοβουλία επιτάχυνσης των διαδικασιών αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου μελέτης και κατασκευής των δημόσιων έργων, το οποίο θα διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον και ταυτόχρονα την ανάπτυξη υγιούς επιχειρηματικότητας στον τομέα.

Θεωρούμε ότι στους στόχους του σχεδίου νόμου, προεξάρχουσα θέση πρέπει να έχουν διατάξεις οι οποίες θα αποβλέπουν:

- Στην εξυγίανση του κλάδου με την δημιουργία συνθηκών καταπολέμησης του αθέμιτου ανταγωνισμού και την αποφυγή των εξωφρενικών εκπτώσεων στις οποίες οδηγούνται πάρα πολλοί διαγωνισμοί με μαθηματική συνέπεια τόσο την καταστροφή των ίδιων των επιχειρήσεων όσο και τον κίνδυνο απώλειας των ίδιων των έργων αλλά και της γενικότερης ζημιάς για την εθνική οικονομία.
- Στην απλοποίηση του πολυδαίδαλου ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου και του πλέγματος νόμων, Προεδρικών διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων, εγκυκλίων, γνωμοδοτήσεων κλπ. που δημιουργούν τεράστια σύγχυση και στην καλύτερη περίπτωση μεγάλες καθυστερήσεις στην πρόοδο των έργων.
- Στην απλούστευση παράλληλα με την ουσιαστικοποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών και τη μείωση της γραφειοκρατίας σε έναν τομέα στον οποίο υπάρχουν χιλιάδες Αναθέτουσες Αρχές, Προϊσταμένες Αρχές, Διαχειριστικές Αρχές, Διευθύνουσες Υπηρεσίες, Επιβλέποντες, Σύμβουλοι, Ελεγκτικές Αρχές, Επιθεωρητές κλπ. Διαδικασίες που προβλέπουν σε κάθε περίπτωση δεκάδες υπογραφές και εγκρίσεις, δημιουργούν εξ αυτού και μόνο του λόγου μεγάλες καθυστερήσεις, αλλά δεν διασφαλίζουν συνθήκες διαφάνειας.
- Στην επιτάχυνση των διαδικασιών ωρίμανσης, ανάθεσης, εκτέλεσης και πληρωμής των έργων, ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας στις σημερινές ιδιαίτερα δύσκολες οικονομικές συνθήκες τις οποίες βιώνει η χώρα μας και στις οποίες επιχειρεί να επιβιώσει ο κατασκευαστικός κλάδος. Είναι τουλάχιστον παράδοξο η χώρα μας να

νομοθετεί εσπευσμένα διατάξεις fast track για την προσέλκυση επενδύσεων από τρίτες χώρες και την ίδια ώρα να διατηρούμε διατάξεις ...slow track στην απορρόφηση των κονδυλίων της μεγαλύτερης εγκεκριμένης εδώ και χρόνια επένδυσης, όπως είναι το ΕΣΠΑ.

- Στην εμπέδωση αισθήματος δικαιοσύνης, διαφάνειας και ισονομίας στις σχέσεις κράτους-πολίτη και στις συνθήκες άσκησης των επαγγελματικών-επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η οποία αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την οικονομική ανάκαμψη.

Δυστυχώς, όπως προκύπτει από τον έως τώρα μεταξύ μας διάλογο, κανένας από τους παραπάνω στόχους δεν φαίνεται να υπηρετείται ή τουλάχιστον να υπηρετείται αποτελεσματικά.

Κλείνοντας αυτή την επιστολή θέλουμε να τονίσουμε ότι το θεσμικό πλαίσιο μελέτης και κατασκευής των δημόσιων έργων είναι το απαραίτητο «εργαλείο» για την αποτελεσματική υλοποίηση ενός αναπτυξιακού προγράμματος το οποίο έχει ανάγκη η χώρα, όσο ποτέ άλλοτε, στις συνθήκες ύφεσης της οικονομίας τις οποίες βιώνουμε. Και στις συνθήκες αυτές το «εργαλείο» και μπορεί και πρέπει να καταστεί εύχρηστο και αποτελεσματικό.

Ωστόσο, ο τομέας των δημόσιων έργων, ο κλάδος των εργοληπτικών επιχειρήσεων και η οικονομία της χώρας, όπως σαφώς γνωρίζετε, βρίσκονται αντιμέτωπα με μείζονος σημασίας προβλήματα που απορρέουν από τις αλληπάλληλες αποφάσεις συρρίκνωσης του ΠΔΕ, το «πάγωμα» στην υλοποίηση του ΕΣΠΑ που αυτές συνεπάγονται, καθώς και τις τεράστιες καθυστερήσεις στην εξόφληση λογαριασμών εκτελεσμένων έργων, οι οποίες οδηγούν στην χρεοκοπία πολλές επιχειρήσεις και στην ανεργία χιλιάδες εργαζόμενους.

Αναμφισβήτητα πρόκειται για ζητήματα που υπερβαίνουν τις αρμοδιότητές σας, αλλά θεωρούμε ότι ως μέλος της κυβέρνησης και οργάνων στα οποία συζητούνται αυτά τα προβλήματα, θα πρέπει να επιδιώξετε την επίλυσή τους, με τη γνώση ότι ο τομέας των δημόσιων έργων – ειδικά στη χώρα μας – έχει πολλαπλασιαστικές ευεργετικές επιπτώσεις σε όλο το εύρος της οικονομίας και είναι δυνατόν να αποτελέσει την κινητήρια δύναμη στην προσπάθεια εξόδου από την οικονομική κρίση.

Σε κάθε περίπτωση είμαστε στη διάθεσή σας για μια δημιουργική περαιτέρω συνεργασία.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΑΤΕ,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΒΛΑΧΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΛ. ΠΙΑΤΙΔΗΣ